

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
יישומי חוק ומדיניות
ספריות בתי הספר

י"א אייר תשפ"ב

12 מאי 2022

**נוהל ועדה לבחירת רשימת ספרים מוצעת לתכנית "מצעד הספרים" בגני הילדים ובבתי הספר
בחינוך הממלכתי יהודי וערבי, בחינוך הממלכתי דתי ובחינוך החרדי**

רקע

"תקרא – תצליח"

קריאה להנאה אינה רק בילוי נעים, אלא מהווה תהליך למידה טבעי. תלמידים המרבים לקרוא ספרים מרחיבים הן את אוצר המילים והן את ידע העולם שלהם. הקריאה מפגישה את הקוראים עם יצירות העשויות לעורר בהם מחשבה ומעורבות רגשית ואף חשיבה ביקורתית.

שורה ארוכה של מחקרים מאששת את המתאם החיובי שבין כמות הקריאה העצמאית של תלמידים לבין ההישגים שלהם בלימודים. הרגלי קריאה טובים ואוצר מילים עשיר קשורים ישירות להישגים לימודיים בתחומים של הבנת הנקרא, שטף מילולי וידע כללי והוכח כי יש להם תפקיד משמעותי בצמצום פערים.

על התכנית

"מצעד הספרים" היא תכנית רשות בגני הילדים ובבתי הספר שמטרתה להעשיר ולעודד את הקריאה בקרב ילדים ונוער ולהגביר את ההנאה ממנה.

משרד החינוך מפרסם מידי שנה מסמך הנחיות ורישום לתכנית, המיועד אל גננות, מנהלי בתי"ס, מורים וספרנים, באמצעות אתר המשרד ובדיוור ישיר.

במסגרת התכנית תלמידים בגנים ובכיתות א'-י"ב קוראים ספרים הן מתוך רשימות מוצעות על ידי משרד החינוך והן ספרים נוספים לפי בחירתם האישית.

רשימות הספרים המוצעות נבחרות על ידי ועדה מידי שנה, והינן בהתאמה תרבותית למוסדות הממלכתיים דוברי עברית או ערבית, הממלכתיים-דתיים, החרדיים וכן בהתאמה לקבוצות גיל, תוך מענה למנעד הקיים בין רמת הקריאה של התלמידים בכיתות השונות.

רח' דבורה הנביאה 2, ירושלים; 9510402 טל' 073-3931999 פקס | E-mail: varar_el@education.gov.il

شارع دبوراهننبية 2, اورشليم-القدس, 9510402 هاتف 073-3931999 www.edu.gov.il

מסמך זה עלול להכיל מידע המוגן לפי חוק הגנת הפרטיות – מוסרו שלא כדין עובר עבירה

מדינת ישראל

משרד החינוך

המינהל הפדגוגי

יישומי חוק ומדיניות

ספריות בתי הספר

הרשימות מציעות עד 25 ספרים לגני הילדים; עד 25 ספרים לכיתות א – ג; עד 25 ספרים לכיתות ד – ו; עד 25 ספרים לכיתות ז – ט; עד 25 ספרים לכיתות י – י"ב.

במהלך שנה"ל מתקיימים בבתי הספר ובגני הילדים מגוון אירועים ופעילויות בהובלת צוותי ההוראה וספרני בתי"ס, סביב הקריאה ובהשראת הספרים. שיאו של התהליך השנתי ב"יום בחירות המצעד", במסגרתו בוחרים התלמידים את הספר האהוב עליהם ביותר. שם הספר האהוב מתפרסם באתר המצעד במהלך חודש יוני.

התכנית אינה חלק מתכנית הלימודים ורשימת הספרים המוצעים במסגרתה היא בבחינת הצעה חלקית בלבד שאינה מחייבת את גני הילדים ואת בתי הספר. מורים, תלמידים והורים מוזמנים לבחור ספרים אהובים עליהם ולצרף אותם לפעילות "מצעד הספרים" בכיתה, בגן הילדים ובבית הספר.

במסגרת הגמישות הפדגוגית הניהולית שתתקיים בבתי הספר החל משנת הלימודים תשפ"ג, בתי ספר יוכלו לרכוש מהתקציב הגמיש הניתן להם, חבילות ספרים בהתאם לרשימות המוצעות, באמצעות מכרז של אגף יישומי חוק במשרד החינוך בהנחה משמעותית מאד ביחס למחיר הקטלוגי של הספרים. הזמנת חבילות הספרים מתבצעת במערכת המתקשבת בהתאם להנחיות שיתפרסמו. בנוסף, בכפוף לקיומו של תקציב מידי שנה, משרד החינוך רוכש חבילות ספרים בהתאם לרשימות המוצעות עבור גני הילדים ובתי הספר היסודיים המוכרים שאינם רשמיים שנרשמו למצעד. יצוין כי רכישת הספרים אינה תנאי לקיום התכנית, אשר מתקיימת גם ללא רכישת הספרים כלל וכי רכישת הספרים מותנית בשיקול דעת משרד החינוך מידי שנה.

הנחיות למוסדות החינוך להצטרפות לתכנית מצעד הספרים ולאופן קיומה בקישור:

מצעד הספרים הנחיות

ההנחיות שלהלן מפרטות את תהליך בחירת רשימות הספרים המוצעות לבתי הספר מידי שנה, על ידי ועדה לבחירת ספרים מוצעים למצעד הספרים (להלן: "הוועדה").

ועדה לבחירת ספרים מוצעים לתכנית מצעד הספרים (להלן: "הוועדה")

1. ועדה לבחירת ספרים מוצעים לתכנית מצעד הספרים למוסדות החינוך בפיקוח הממלכתי (דוברי עברית) ובפיקוח הממלכתי-דתי:

הוועדה מונה 9 חברים ובהם:

יו"ר הוועדה – מנהל אגף יישומי חוק ומדיניות או נציג מטעמו

מרכז הוועדה- עובד בתחום ספריות באגף יישומי חוק ומדיניות

מפמ"ר ספרות בחינוך הממלכתי או מומחה בספרות או באוריינות מטעם המזכירות הפדגוגית.

2 עובדי הוראה או ספרנים בעלי מומחיות ועושר פדגוגי בתחום ספרות או אוריינות.

רח' דבורה הנביאה 2, ירושלים; 9510402 טל' 073-3931999 פקס | E-mail: varar_el@education.gov.il

شارع دبوراهنبيبة 2, اورشليم-القدس, 9510402 هاتف 073-3931999 www.edu.gov.il

מסמך זה עלול להכיל מידע המוגן לפי חוק הגנת הפרטיות – מוסרו שלא כדין עובר עבירה

חינוך עם שירות

מדינת ישראל

משרד החינוך

המינהל הפדגוגי

יישומי חוק ומדיניות

ספריות בתי הספר

4 נציגי אקדמיה המומחים בתחום הספרות

בישיבת הוועדה הדנה בהצעת ספרים למוס"ח בפיקוח ממ"ד – ישתתף בנוסף מפמ"ר ספרות בחינוך הממלכתי-דתי או מומחה בספרות או באוריינות מטעם המזכירות הפדגוגית .
בישיבת הוועדה הדנה בהצעת ספרים לגני הילדים ישתתף בנוסף נציג אגף הגיל הרך במשרד החינוך

2. ועדה לבחירת ספרים מוצעים לתכנית מצעד הספרים למוסדות החינוך בחברה הערבית:

הוועדה מונה 6 חברים ובהם:

יו"ר הוועדה – מנהל אגף יישומי חוק ומדיניות או נציג מטעמו

מרכז הוועדה- עובד בתחום ספריות באגף יישומי חוק ומדיניות

מפמ"ר ספרות ערבית או שפה ערבית או מומחה בספרות או באוריינות ערבית

1 עובד הוראה או ספרן בעלי מומחיות ועושר פדגוגי בתחום ספרות ערבית או אוריינות בשפה הערבית.

2 נציגי אקדמיה המומחים בתחום הספרות הערבית מהחברה הערבית.

3. ועדה לבחירת ספרים מוצעים לתכנית מצעד הספרים למוסדות החינוך בפיקוח החרדי:

הוועדה מונה 5 חברים ובהם:

יו"ר הוועדה – מנהל אגף יישומי חוק ומדיניות או נציג מטעמו

מרכז הוועדה- מפקח במחוז החרדי או נציג מטעמו

מפקח בפיקוח החרדי בתחום ספרות או שפה, או נציג מטעמו

1 עובדי הוראה או ספרנים בעלי מומחיות ועושר פדגוגי בתחום ספרות או אוריינות מהחברה החרדית

נציג אקדמיה המומחה בתחום הספרות מהחברה החרדית.

ככלל מינוי בוועדה הוא ל-3 שנים, תוך אפשרות להאריכו לשנתיים נוספות (עד למקסימום 5 שנים), ובלבד שיוחלפו חלק מהחברים בוועדה היוצאת, ובכל מקרה לא יוארך מינויו של חבר ועדה מעבר ל-5 שנים רצופות, אלא במקרים חריגים ובאישור מנומק בכתב מאת מנהלת אגף יישומי חוק ומדיניות. כאשר חברי ועדה יתחלפו באופן מדורג, תהיה המשכיות של דיוני הוועדה, גם כאשר חבריה החדשים עדין לא קיבלו כתב מינוי וטרם החלו בכהונתם.

לקראת תום תקופת כהונת הוועדה, המשרד יפרסם באתר משרד החינוך, באתר ספריות בתי הספר למשך 21 יום וכן יפרסם בעיתונות הכתובה הודעה בדבר הכוונה למנות ועדה. זאת על מנת לאפשר לאנשי אקדמיה, עו"ה וספרנים המעוניינים להתמנות לוועדה לפנות מיוזמתם ולהגיש מועמדותם, בצירוף קורות חיים ותרומתם הפוטנציאלית לוועדה. ככל שמספר המועמדים המתאימים להשתתף בוועדה יעלה על מספר המקומות הפנויים בוועדה, תינתן עדיפות למי שייציג ניסיון רלוונטי בתחום רב יותר מהאחרים ולאורך זמן ממושך יותר מהאחרים.

רח' דבורה הנביאה 2, ירושלים; 9510402 טל' 073-3931999 פקס | E-mail: varar_el@education.gov.il

شارع دبوراهننبية 2, اورشليم-القدس, 9510402 هاتف 073-3931999 www.edu.gov.il

מסמך זה עלול להכיל מידע המוגן לפי חוק הגנת הפרטיות – מוסרו שלא כדין עובר עבירה

חינוך עם שירות

מדינת ישראל

משרד החינוך

המינהל הפדגוגי

יישומי חוק ומדיניות

ספריות בתי הספר

בטרם מינוי של יו"ר הוועדה ו/או חבר לוועדה לבחירת ספרים לתכנית "מצעד הספרים", תיבדק מועמדותם על ידי הלשכה המשפטית במשרד. לשם בחינת החשש לקיומו של ניגוד עניינים וכן בדיקת הרכב חברי הוועדה בהתאם להנחיית היועץ המשפטי לממשלה 1.1502 בנושא "מינוי והרכב ועדות ציבוריות מייעצות ודרכי פעולתן" ולאמור בנוהל.

לאחר קבלת חוות הדעת של הלשכה המשפטית וככל שאושרו המועמדים המוצעים מבחינה משפטית, בהיבטים האמורים לעיל, יצאו כתבי המינוי וכהונת הוועדה תחל. ככל שימצא שלגבי מועמד מסוים כי קיים חשש לניגוד עניינים – ניתן למנות את יתר המועמדים לחברי ועדה וזו תוכל להתחיל לכהן ויצורף חבר חדש להרכב, לאחר שיעבור את ההליך הנ"ל, וזאת ללא צורך בהליך פרסום נוסף.

עבודת חברי הוועדה היא בהתנדבות מלאה.

שנת הלימודים תשפ"ב הינה שנת מעבר בה פועלת ועדה בהתאם לחו"ד משפטית למניעת ניגוד עניינים. תוקף חברות בוועדה עד לתאריך 31.8.2022. הוועדה תבחר רשימת ספרים מוצעת לשנה"ל תשפ"ג.

תהליך בחירת הספרים

הוועדה בוחרת רשימת ספרים מוצעת לקראת שנת הלימודים העוקבת.

1. הצעות לספרים:

הוועדה מקבלת המלצות לספרים בשלושה ערוצים:

- א. **הצעות מצוותי חינוך ומתלמידים** – החל מ 1.4 (שבשנת הלימודים הקודמת לדיוני הוועדה) נשלחת לגננות ולבתי הספר בקשה לשלוח למשרד החינוך הצעות של מורים /תלמידים – ספרני בתי הספר לספרים לתכנית לשנה"ל הבאה. הצעות אלה מתקבלות עד 30.6. חברי הוועדה מתחילים לקרוא ולהתייחס אליהם בחודש ספטמבר העוקב ואילך.
- ב. **הצעות מהציבור הרחב** – קול קורא לציבור הרחב להצעת ספרים יתפרסם בחודש אפריל (שבשנת הלימודים הקודמת לדיוני הוועדה). הצעות מהציבור יתקבלו עד לסוף חודש יוני. הערה: שנת הלימודים תשפ"ב הינה שנת מעבר בה, ספרים מתקבלים על ידי הוועדה מחודש ספטמבר ועד לתאריך 31.3.22. לקראת דיוני הוועדה לשנת הלימודים תשפ"ד יתקבלו הצעות לספרים עד לתאריך 1.9.22
- ג. **הצעות של חברי הוועדה** – מתוך ספרים שהם קראו ומכירים, החל מחודש אפריל (שבשנת הלימודים הקודמת לדיוני הוועדה) ועד לסוף חודש יוני. לקראת דיוני הוועדה לשנת הלימודים תשפ"ד יתקבלו הצעות לספרים עד לתאריך 1.9.22

רח' דבורה הנביאה 2, ירושלים; 9510402 טל' 073-3931999 פקס | E-mail: varar_el@education.gov.il

شارع دبوراهننبية 2, اورشليم-القدس, 9510402 هاتف 073-3931999 www.edu.gov.il

מסמך זה עלול להכיל מידע המוגן לפי חוק הגנת הפרטיות – מוסרו שלא כדין עובר עבירה

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
יישומי חוק ומדיניות
ספריות בתי הספר

תנאי סף לקבלת ספרים:

הספרים המוצעים במצעד הספרים הם:

- ספרים מודפסים בלבד ולא בפורמט מקוון.
- ספרות מקור בשפה העברית / ערבית וכן ספרות מתורגמת לעברית / ערבית.

לא יתקבלו ספרים המעודדים בגלוי ובסמוי אלימות, גזענות, דחיית מי שנחשב לחריג, אימוץ סטריאוטיפים ואפליה או יצירות הסותרות היבטים מהותיים של קיימות, יחס לא ראוי לבעלי חיים, אי שוויון מגדרי וכן הלאה.

קווים מנחים לבחירת ספרים

בהתאם למסמך הקריטריונים המוצעים לבחינת הספרים – [קריטריונים לבחינת ספרים](#)

דיוני הוועדה:

דיוני הוועדה מתקיימים בין החודשים ספטמבר לפברואר, לאחר שחברי הוועדה קראו את הספרים שהוצעו על ידי תלמידים, מורים והציבור הרחב.

בחירת רשימת הספרים המוצעת

1. חברי הוועדה קוראים את הספרים שהוצעו על ידי התלמידים, צוותי החינוך והציבור הרחב וחברי הוועדה ובוחנים אותם בהתאם ל[קריטריונים לבחינת ספרים](#).
2. חברי הוועדה דנים בכל אחד מהספרים שעלו לדיון ומקיימים הצבעה – בעד או נגד הכנסתו לרשימת הספרים המוצעת.
3. במצב בו נבחרים מעל 25 ספרים לשכבת גיל, כל אחד מחברי הוועדה ינקד באופן עצמאי כל אחד מהספרים בניקוד 1-10 (1 הנמוך ביותר, 10 הגבוה ביותר). 25 הספרים עם הציון הגבוה ביותר יבחרו לרשימה.